

KUPUJTE
VOJNE BONDE!
Najstarejši
slovenski dnevnik
v Ohio
★
Oglaš v tem listu
so uspešni

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

CLEVELAND, OHIO, MONDAY (PONDELJEK) JUNE 4, 1945

KUPUJTE
VOJNE BONDE!
The Oldest
Slovene Daily
in Ohio
★
Best Advertising
Medium

STEVILKA (NUMBER) 129

De Gaulle dolži Anglijo za izbruh v Siriji

ČEHI IZGANJAJO NEMCE IZ OBMEJNIH POKRAJIN

"Sudetski kraji" so za Češko
prenehali obstojati; vsi Nemci
se morajo izseliti v "Vaterland"

LONDON, 2. junija—Praški radio je danes naznanil
"velike narodne ofenzive," tekom katere bodo vsi
nemci izgnani iz obmejnih pokrajin, ki so bile do sedaj
del "Sudetske pokrajine."

Naznanilo je podal informa-
cijski minister dr. Vaclav Ko-
pecky v posebni radijski oddaji,
sicer ni specifično omenil
kraj, toda dvoma ni, da se
predvsem za "Sudete", ki
je Hitler zavzel v svojem
nemški val na prelomu
septembra 1938, takoj
konferenci v Monakovu.

"Mi pripadamo velikemu slo-
vanskemu bloku"

"Minil je dan, ko češko ljud-
stvo ni smelo pogledati niti pro-
vodu niti proti zapadu," je
rekel Kopecky. "Mi pripadamo
velikemu slovanskemu bloku,
ki vodi veliki ruski narod
premierjem Stalinom na če-
ški Sloboda, vrhovni povelj-
nik češke armade, poslal vojaš-
ke in partizanske odrede v ob-
mejne pokrajine, da izenejo
v njihovo "Vaterland."

Nemci so dovoljeno vzeti s
seboj samo najbolj nujne živ-
nostne potrebščine.

Nemški posestvih se bodo
naselili Čehi

Kopecky je naznanil, da
nemci izselijo češke čete v obmej-
ne pokrajine.

Češka radijska oddaja tudi
naznanja, da bo Nemcem poslej
prepovedano potovati na čeških
železnih. Vsi potniki bodo mo-
rali podati izkaz svoje narodno-
sti, predno se jim bo prodal voz-
ni listek.

Češka radijska oddaja tudi
naznanja, da bo Nemcem poslej
prepovedano potovati na čeških
železnih. Vsi potniki bodo mo-
rali podati izkaz svoje narodno-
sti, predno se jim bo prodal voz-
ni listek.

Češka radijska oddaja tudi
naznanja, da bo Nemcem poslej
prepovedano potovati na čeških
železnih. Vsi potniki bodo mo-
rali podati izkaz svoje narodno-
sti, predno se jim bo prodal voz-
ni listek.

Češka radijska oddaja tudi
naznanja, da bo Nemcem poslej
prepovedano potovati na čeških
železnih. Vsi potniki bodo mo-
rali podati izkaz svoje narodno-
sti, predno se jim bo prodal voz-
ni listek.

Češka radijska oddaja tudi
naznanja, da bo Nemcem poslej
prepovedano potovati na čeških
železnih. Vsi potniki bodo mo-
rali podati izkaz svoje narodno-
sti, predno se jim bo prodal voz-
ni listek.

Češka radijska oddaja tudi
naznanja, da bo Nemcem poslej
prepovedano potovati na čeških
železnih. Vsi potniki bodo mo-
rali podati izkaz svoje narodno-
sti, predno se jim bo prodal voz-
ni listek.

Češka radijska oddaja tudi
naznanja, da bo Nemcem poslej
prepovedano potovati na čeških
železnih. Vsi potniki bodo mo-
rali podati izkaz svoje narodno-
sti, predno se jim bo prodal voz-
ni listek.

Češka radijska oddaja tudi
naznanja, da bo Nemcem poslej
prepovedano potovati na čeških
železnih. Vsi potniki bodo mo-
rali podati izkaz svoje narodno-
sti, predno se jim bo prodal voz-
ni listek.

Češka radijska oddaja tudi
naznanja, da bo Nemcem poslej
prepovedano potovati na čeških
železnih. Vsi potniki bodo mo-
rali podati izkaz svoje narodno-
sti, predno se jim bo prodal voz-
ni listek.

Češka radijska oddaja tudi
naznanja, da bo Nemcem poslej
prepovedano potovati na čeških
železnih. Vsi potniki bodo mo-
rali podati izkaz svoje narodno-
sti, predno se jim bo prodal voz-
ni listek.

Češka radijska oddaja tudi
naznanja, da bo Nemcem poslej
prepovedano potovati na čeških
železnih. Vsi potniki bodo mo-
rali podati izkaz svoje narodno-
sti, predno se jim bo prodal voz-
ni listek.

Češka radijska oddaja tudi
naznanja, da bo Nemcem poslej
prepovedano potovati na čeških
železnih. Vsi potniki bodo mo-
rali podati izkaz svoje narodno-
sti, predno se jim bo prodal voz-
ni listek.

Češka radijska oddaja tudi
naznanja, da bo Nemcem poslej
prepovedano potovati na čeških
železnih. Vsi potniki bodo mo-
rali podati izkaz svoje narodno-
sti, predno se jim bo prodal voz-
ni listek.

Češka radijska oddaja tudi
naznanja, da bo Nemcem poslej
prepovedano potovati na čeških
železnih. Vsi potniki bodo mo-
rali podati izkaz svoje narodno-
sti, predno se jim bo prodal voz-
ni listek.

Češka radijska oddaja tudi
naznanja, da bo Nemcem poslej
prepovedano potovati na čeških
železnih. Vsi potniki bodo mo-
rali podati izkaz svoje narodno-
sti, predno se jim bo prodal voz-
ni listek.

Češka radijska oddaja tudi
naznanja, da bo Nemcem poslej
prepovedano potovati na čeških
železnih. Vsi potniki bodo mo-
rali podati izkaz svoje narodno-
sti, predno se jim bo prodal voz-
ni listek.

Češka radijska oddaja tudi
naznanja, da bo Nemcem poslej
prepovedano potovati na čeških
železnih. Vsi potniki bodo mo-
rali podati izkaz svoje narodno-
sti, predno se jim bo prodal voz-
ni listek.

Češka radijska oddaja tudi
naznanja, da bo Nemcem poslej
prepovedano potovati na čeških
železnih. Vsi potniki bodo mo-
rali podati izkaz svoje narodno-
sti, predno se jim bo prodal voz-
ni listek.

Češka radijska oddaja tudi
naznanja, da bo Nemcem poslej
prepovedano potovati na čeških
železnih. Vsi potniki bodo mo-
rali podati izkaz svoje narodno-
sti, predno se jim bo prodal voz-
ni listek.

Češka radijska oddaja tudi
naznanja, da bo Nemcem poslej
prepovedano potovati na čeških
železnih. Vsi potniki bodo mo-
rali podati izkaz svoje narodno-
sti, predno se jim bo prodal voz-
ni listek.

Češka radijska oddaja tudi
naznanja, da bo Nemcem poslej
prepovedano potovati na čeških
železnih. Vsi potniki bodo mo-
rali podati izkaz svoje narodno-
sti, predno se jim bo prodal voz-
ni listek.

ROSENMAN BO OSTAL POSEBNI SVETOVALEC

WASHINGTON, 2. junija. —
Predsednik Truman je nazna-
nil da je odklonil resignacijo
sodnika Samuela I. Rosenmana
kot posebnega predsedniškega
svetovaleca. Rekel je, da bo Ro-
senman ostal na svoji poziciji
vsaj do konca vojne z Japon-
sko.

Kupujte vojne bonde in vojno-var-
valne znamke, da bo čimprej poraženo
oside in vse, kar ono predstavlja!

"Komedijska zmešnjav" v Trstu; "bluff" igra glavno vlogo

TRST, 26. maja (O.N.A.)—Toliko je bilo samohvale
o tem, kako dobro so se obnašale jugoslovanske in za-
vezniške sile, toliko je bilo optimističnega klepetanja o
skorajšnjem mirnem zaključku tega spora, da je zares že
nevarno, da pozabimo, da je ravnanje v zadevi Trsta polno
nesposobnosti in silno zapleteno.

V sedanjem trenutku se naha-
ja anglo-ameriške sile v ne-
prijetnem položaju, da navidez-
no prete svojemu malemu bal-
kanskemu zavezniku, da se bodo
z njim borile—in sicer glede
ozemlja, o katerem mnogo ljudi
misli, da jim bo prepuščeno o
priliki končne mirovne konfe-
rence. Maršala Alexandra za-
hleva, naperjena maršalu Titu
"Pojdi ven," je bila podčrtana
in poudarjena z velikimi para-
dami sile orožja—tankov, topov
in vseh drugih strahot orožja,
"katere smo kazali jugoslovans-
kim vojakom. Navidezno je bil
naš namen, da 'izboljšamo' svo-
jo pozicijo na višinskih pozici-
jah severno in vzhodno od Trsta.

Jugoslovani se dosledno vedejo
korektno
"Povedati je treba tudi, da so
naše zračne sile istočasno že ur-
le svoje mišice—čisto javno—in
se sprehajale v velikih paradah
nad vsem spornim ozemljem."

Jugoslovani so opazovali vse
to mirno in brez razburjenja, in
so tudi poslali v to ozemlje ne-
znano koliko novih sil svojih
gerilskih borbah utrjenih voja-
kov—proti zapadu v takozvano
"naše" ozemlje.

Od časa do časa se spreha-
jo tudi oni in pokažejo 20 ali 30
tankov za vežbo, katere so jim
bili dali Rusi že pred nekaj me-
seci. S temi tanki, potem delajo
svoje parade po cestah.

Se več sile pa so pokazali
pred par dnevi, ko so z raketa-
mi in "tracer" krogli začeli
proslavo rojstnega dne maršala
Tita. Stvar je mistificirala bri-
tanske častnike, dokler niso
končno zvedeli, da gre za mirno
proslavo.

Spretna igra, ki so si jo Jugos-
lovani kos

Ne glede na to, kaj delajo ju-
glovani v pogledu tega spora v
vseh različnih prestolnicah sve-
ta—pa je jasno, da je tu na te-
renu v teku velika igra

AMERIKANCI ODSEKALI POLOTOK NA OKINAWI

GUAM, 4. junija. — Ad-
miral Nimitz je danes na-
znanil, da so ameriške čete
popolnoma izolirale japon-
ske sile, ki se nahajajo na
polotoku Chinan, od ostalih
japonskih sil na otoku Okin-
awu.

Obenem se naznanja, da
so ameriška letala, ki so se
dvignila z matičnih ladij,
vprizorila ostre napade na
japonska zrakoplovstva po-
lja na južnem koncu japon-
skega "domačega otoka"
Kyushu.

POZDRAVI

Mr. Victor Skok pozdravlja
vse prijatelje in znance v Cleve-
landu. Nahaja se v Physical
Culture Hotel zdravišišču v
Dansville, N. Y., kjer si prega-
nja revmatizem.

KONFERENCA V SAN FRANCISCO V NOVI KRIZI

Rusija zahteva, da
o spornih vprašanjih
odloča velika petorica

SAN FRANCISCO, 2. ju-
nija — Na konferenci Zdru-
ženih narodov je nastala no-
va kriza, potem ko je ruska
delegacija odločno nastopila
proti temu, da bi mali na-
rodi v mirovni organizaciji
odločali o načinu, kako naj
se rešujejo bodoči medna-
rodni spori.

Rusija vztraja na tem, da do-
ločbe, ki so bile sprejete na kon-
ferenci v Dumbarton Oaks, osta-
nejo nespremenjene. Njeno sta-
lišče je, da morajo velike sile
nositi breme vsake velike vojne,
in da morajo imeti torej tudi od-
ločilno besedo pri reševanju spo-
rov.

Rusija vztraja na Dumbarton
Oaks formuli

Formula, katere je bila spre-
jeta v Dumbarton Oaks, določa,
da ima vsaka izmed članic veli-
ke petorice — Rusija, Amerika,
Britanija, Kitajska in Francija
(slednja je bila vključena na se-
danji konferenci v San Franci-
sco) — moč, vetirati vsako ak-
cijo, ki bi mogla v kakem sporu
kateri prizadetih držav dati pe-
čat "agresorja".

Rusija vztraja na tej formuli
in poleg tega tudi zahteva, da
nobena sila z izjemo članice veli-
ke petorice ne bi mogla predlo-
žiti spornih zadev mednarodni
mirovni organizaciji v svrhu
razmotrivanja in posvetovanja.

Druge velesile so za "liberalno
tolmačenje"

Kakor se razume, je sovjets-
ka delegacija zavzela to stali-
šče po direktnem navodilu iz
Moskve.

Neuradno se trdi, da so dele-
gati Zedinjenih držav, Britanije,
Kitajske in Francije pripravlje-
ni dati formulo, ki je bila spre-
jeta v Dumbarton Oaks, bolj "li-
beralno tolmačenje," glasom ka-
terelega bi velika petorica sicer
obdržala pravico vetiranja, toda
manjše sile bi navzlic temu ime-
le pravico sporne zadeve predlo-
žiti v razpravo.

RUDNIK SVINCA IN CINA V TREPČI ZOPET OBRATUJE

WASHINGTON, D.C. (OWI)
— TANJUG poročevalska služ-
ba je nedavno objavila poročilo,
da so bili veliki rudniki svinca
in cina v Trepči z vsemi svojimi
instalacijami postavljeni v de-
lovni red in da zopet poslujejo.
Kakor znano, so omenjeni
rudniki lastovani od britskih in-
teresov. V Trepči se producira
več svinca in cina kot kje dru-
gje v Evropi.

"Nemci so tekom umika iz
Jugoslavije poškodovali samo
mostove in delavnice, kemični
laboratorij in elektrarno pri ru-
dniku," se glasi tozadevno poro-
čilo. "Sedaj pa so že vsi mosto-
vi na železniški progi do Obili-
ča, ki zalaga Trepčo s premo-
gom, popravljeni."

Trdi, da so britski agenti nahujskali Sirce k vstaji proti francoskim oblastim

PARIZ, 2. junija — Gen. de Gaulle je danes javno
obtožil Anglijo, da je zanetila sovražnosti v Siriji in Leba-
nonu. Rekel je, da so Angleži dali orožje Sircem, ki so se
dvignili proti Francozom, ter zahteval, da se celotno vpra-
šanje Bližnjega vzhoda, kjer dominirajo britski interesi,
izroči pogajanju konference, na kateri bodo zastopane vse
štiri velike sile — Amerika, Rusija, Britanija in Francija.

Ko je bil de Gaulle vprašan,
da pove imena britskih agentov,
ki so zanetili vstajo v Siriji in
Lebanonu, je predsednik fran-
coske provizorične vlade rekel:
"Imena so vsakomur znana, in
meni bi rdečica zalila obraz, ako
bi vam jih podal."

De Gaulle zahteva, da je po-
vabljen Rusija

De Gaulle je izjavil, da je pri-
volji prepustiti eksplozivno
vprašanje mednarodni razpravi,
pod pogojem, da je povabljen

Vesti iz življenja ameriških Slovencev

Aurora, Minn. — Družina Ig-
natz Muhich je bila obveščena,
da je 21. marca padel v Nemčiji
njen sin Sgt. Stanley J. Muhich,
član SNPJ. Poleg staršev zapu-
šča ženo in hčerko, dva brata in
pet sester, od teh štiri poročene.

Coverdale, Pa. — Tukaj je umrl
Andrew Urbas, član SNPJ. On
je služil Strica Sama in bil je
star komaj 17½ leta. Pokopan
je bil 13. maja ob veliki udeležbi.

Soudan, Minn. — Dne 29. aprila
je padel na Filipinih Pfc. Bern-
ard Zallar, sin družine Anton
Zallar, star še ne 21 let in član
KSKJ. Poleg staršev zapušča
šest sester in tri brate, vsi mlaj-
ši od njega.

La Salle, Ill. — Albina Lepich,
hčerka Franka in Frances Le-
pich, se je 26. maja poročila z
Robertom Kirschkejem iz De-
troita. — Ana Potočnik je 25. ma-
ja obhajala svoj 68. rojstni dan
v krogu svojih sinov, hčera in
drugih sorodnikov. Med njimi je
pogrešala dva sinova, Henryja
in Edwarda, ki se oba nahajata
v vojaški službi v Evropi.

Strabane, Pa. — Dne 20. maja
je tukaj umrl Anton Sušelj, star
50 let in rojen v Košani pri Št.
Petru na Krasu, odkoder je pri-
šel v Ameriko pred 23 leti. Za-
pušča ženo, sina in dve hčeri.
Bil je član SNPJ.

NA POTI DOMOV
Mr. in Mrs. Tony Malovašič,
19401 Pawnee Ave., sta dobila
sporočilo, da se njih sin Antho-
ny nahaja na poti domov iz
nemškega ujetništva.

THE
MIGHTY
7th
WAR LOAN

Kupite
dodatni bond
tekem
sedmega
vojne
posojila

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROCNINI)
By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):
For One Year — (Za celo leto) \$6.50
For Half Year — (Za pol leta) 3.50
For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):
For One Year — (Za celo leto) \$7.50
For Half Year — (Za pol leta) 4.00
For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):
For One Year — (Za celo leto) \$8.00
For Half Year — (Za pol leta) 4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

William Winter:

VEJICE SO VAŽNA STVAR...

Stvar, ki bi se zdela nepotrebna na konferenci v San Francisco, je vprašanje, da-li je podpredsednik odgovoren za vejice. Vsaka najmanjša vejica, podpičje in vsak izraz je skrbno pregledan z vseh strani—tehtajo ga na vse strani, kakor da se nahajamo v lekarni.

"Vsaka vejica," pravi dr. Camillo Ponce, "vsaka beseda utegne biti usodopolna in odločati o usodi države, ali pa o miru na svetu."

Zato se odbori in pododbori bore venomer proti besedilom dokumentov, ki bodo predloženi v podpis 49 neodvisnim državam. Može, katerim je poverjena skrb, da gledajo na varnost sveta s perspektivo in črnolom, so posvetili svoje sile definicijam besed kot "agresija," raziskovanju kaj more pomeniti besedica "the," kaj je kultura in kaj vzgoja, in kaj razlika med besedami "samovlada" in "samostojnost, ali "neodvisnost."

Slavne besede "In the First Instance," ki so bile vključene v sporazum v Jalti glede Poljske, so predmet spora in nespornost, ki še danes ni rešeno. Mala vejica bi bila utegnula preprečiti vsako dvomnost.

Nedavno je šlo za angleški stavek: "To obtain reports from the members of the organization." Nekdo je povzel, da povzroča besedica "the" nejasnost—moglo bi se tolmačiti, da gre za vse člane kolektivno, ter da to ni bilo v mislih onega, ki je sestavljal dotični predlog. Ruski delegat pa je povedal, da je treba razlikovati—da gre ali za vse člane skupaj, ali pa za vsakega posameznega, ter da je treba to opredeliti, kajti v ruščino besedico "the" ni mogoče prevesti. Ali velja besedico izbrisati? Tudi v tem slučaju nastane dvomnost in nejasnost.

Slučaj je bil rešen na ta način, da je besedilo ostalo nespremenjeno, a dodana je bila posebna razlaga.

Druga velika debata se suče okrog pojma "kultura." General Romulo si je izmislil definicijo in predložil: "Znanost nabrpa v teku stoletij in precejena v dobro človeštvu. Časnikarjem se je zdela ta definicija takrat čudovito lepa, toda uradno in stvarno pojm še vedno ni opisan. Dean Gildersleeve je dejala, da je vedno mislila, da je beseda vzgoja nekaj lepega in zaželenega, dokler je na tej konferenci delegati niso začeli vpraševati, kje se konča vzgoja in kje se začneja propaganda. In kdo naj vzgaja, koga in kje?"

Ali naj Zedinjeni narodi priznavajo le "represntativne" vlade? Ali so vse vlade res "represntativne," tako da morejo veljati predstavnicam svojih narodov? Dr. Ponce pravi, da je proti vmešavanju v notranje zadeve. Ne-katere latinske države imajo diktatorje "svoji slogi na ljubo." Simon Bolivar, veliki osvoboditelj, pa je često posadil samega sebe na mesto diktatorja "v smotru, da uvede demokracijo."

Ena najbolj zamešanih in zapletenih zadev pa je tolmačenje pojma "agresija." Vsi delegati so ga poskusili opisati. Neki advokat je na podlagi starih zaprašenih aktov podal definicijo mednarodnega prava kot "prekršitev obljube, da se bo izročilo spore mirnemu rešenju." Ako bi bilo temu tako, bi narod, ki noče ničesar obljubiti v tem pogledu, ne mogel biti nikdar kriv agresije.

Sovjetski delegat je predložil, da naj se smatra za dejanje agresije, ako nekdo zares prekoraci meje svojega sosedu. Dodal je pa takoj, da obstojajo izjeme—kot na primer; navzočnost Rdeče armade v Berlinu, kar zagotovo ni agresija.

Nekdo drugi je dejal, da naj bo agresija "neizzvan napad." Kaj pa je to, je vprašal delegat Avstralije? Vsak napad je izzvan—silno težko bo določiti, kdo je bil prvi, ki je izzival.

Stvar je bila rešena na predlog avstralskega delegata, ki je bil proti vsaki definiciji. Nikdo še ni nikdar definiral, kaj pomeni beseda goljufija, a nobeno sodišče nima težav, da bi odločilo, ali je neko dejanje "fraud" ali ne.

Beseda agresija bo torej v čarterju mednarodne mirovne organizacije a razložena in opisana ne bo.

Ameriški delegat Stassen je dejal, da je javno mnenje edina sila, ki zamore doseči, da bo internacionalna organizacija poslovala. "Javno mnenje jo je sklicalo, javno mnenje bo odločalo, kako učinkovito bo posloval čarter," je dejal.

Pribor raznih živali

Preskrba hrane in ploditev sta dve najmočnejši gibalni v organizaciji. Med tema dvema tečajema se giblje živalsko življenje in tisočerno različne življenske prilike povzročajo prav tako mnogoterne prilagoditve živali v načinu pridobivanja in zauživanja hrane. Kakor potrebuje lovec na lovu primerne orožja, tako je tudi žival. Naše sladkovodne hobotnice streljajo na svoj plen prav majčkene puščice, zastrupljene z mravljinčjo kislino in opremljene z bradico kakor jo ima ribiški trnek. Kislina ohromi za-deto žival, puščice pa so na dolgih nitkah in s temi privleče hobotnica omamljeni plen v svoje požiralo, nakar se takoj začne prebava. Na enak način si love hrano sipe, le da one na svojih tipalkah nimajo puščic, zato pa se s konci prisesajo na svojo žrtev, da ji ni rešitve. Kdor je v našem Primorju opazoval ribiče pri delu in se z roko približal hobotnici, se je moral čuditi s kako hitrostjo se tipalke prisesajo na kožo in kako nesorazmerna moč je v tej majhni poslasti. Lahko si tedaj predstavljamo, kako brez moči je ribica, ki so jo zajele te švigajoče tipalke. Ribica komaj utegne nekoliko zamahati z životom in že izgine v mogočnih roženih čeljustih.

Vsem kopalcem sta gotovo tudi znana morska zvezda in morski ježek. Spodnja stran njhovega telesa je opremljena z majhnimi nožicami, zgornja pa z nešteti kleščicami. Te kleščice pridržijo plen in si ga podajajo, dokler ne izgine v nenasi-tnem žrelu. Često pa se pri-meri, da morska zvezda zajame velik večji plen nego ga more požreti. Zato si pomaga na zelo nenavadne načine. Obrne svoj želodec narobe, kakor bi bil žep in obda z njim svojo žrtev. Tako jo prebavlja kar zunaj, pogoltne jo pa šele tedaj, ko je plen toliko zmanjšal, da najde prostora v želodec.

Ako sedimo blizu gredece s cveticami, često opažamo mi-čnega metulja velerilca, ki nikoli ne sede na cvet, marveč frfota v zraku in s svojimi dolgimi ril-čkom srka sladko strd iz cvetne čaše, kakor pije kavarniški gost skozi slamico svojo hladilno pi-jačo. Žuželke imajo najrazlične-je razvite čeljusti in ravno pri njih so sesalne cevke najbolj razvite. Pri metuljih se ti rilčki lepo zvijejo v kolobarček, mu-ke, ki morajo najprej prebosti kožo, da pridejo do zaželjene pijače, pa imajo razen sesalca še želo, da si odpro vir. V luknjico pride potem sesalec, ki funkcijonira izvrstno, kar je gotovo vsakomur znano iz last-nej izkušnje s komarji ali bren-clji. Enako orodje imajo tudi one žuželke, ki se hranijo z rast-linskimi sokom, n. pr. listne uši. Tudi te morajo najprej z želom predreti kožo in vrhnje tkivo, nakar vtaknejo v odprtino svoje sesalce ter si potolajijo glad. Spet druge žuželke, kakor maj-ski hrošč ali kuhinjski ščurek, imajo močne čeljusti, s katerimi žvečijo hrano, jo grizejo in dro-be. Zanje bi želo in sesalo ne imelo nikakršnega pomena.

Svoje jedilno orodje imajo na glavi tudi raki in so njihove čeljusti zelo podobne hroščevim. S svojimi velikimi škarkarji se rak oprime plena, s čeljustmi pa ga razgrize in dovaja dalje v po-

žiralo. K najmanjšim rakom spadajo tudi naše povodne bol-he. Po svojem izvoru je njihovo ustno orodje enako kakor pri velikih rakah, le da je izpreme-njeno v nekakšen vrtničast apar-at. Delovanje tega aparata je tako zamotano, da mu ni mo-goče slediti niti pod drobnogle-dom. Zato si je znanost poma-gala s filmskimi fotografijami, ki se nato zelo počasi projicirajo na platno, da se lahko opazuje vsak posamezen izmed nešteto gibov. Šele na kinematografski sliki se je dalo opaziti, kako se majhni grebeni in ščetke na ustnem orodju neprestano sa-mogibno premikajo in ustvarja-jo vrtnice, ki vleče z vodo vred tudi razne organske snovi v žrelo. Tu se vse preceja in loči užitno od neužitnega, za vedno novi dotok vode pa skrbe vesla-ste nožice, ki tolčejo vzdolž ob ži-vot in tako povzročajo nepreki-njen tok vode od glave proti koncu telesca.

Preprosto napravo iste vrste nahajamo tudi pri kitih, ki spre-jemajo v usta ogromne količine vode naenkrat ter jo potem z brizgom preceja skozi presled-ke svojih ogromnih zob. V ustni votlini ostanejo tako le drobne ribice in majhne morske živali-ce, ki jih velikan-ribak lahko pogoltne. Ima namreč za svojo velikost prav ozek požiralnik in lahko si mislimo, koliko posla ima, preden se nasiti. Po cele toke vode mora precediti, da do-bi dovolj zaste primerne hrane. Naš rečni krap plava po vodi z odprtim gobčkom. Voda mu te-če vanj in odteka skozi odpr-tine pri škrgah. Vse, kar je or-ganskega v vodi, tedaj v glav-nem hrano, ostane tako v ustih. Krap ima tedaj neke vrste pri-pravo za precejanje vode.

Kdor bi hotel podrobno opi-sovati vse naravnost čudovito smotrene naprave, ki jih upo-rabljajo živali pri pripravljanju svoje hrane, bi naletel na neiz-črpno zakladnico. Naj se samo spomnimo še na dolgi jezik žol-ne ali kameleona, ki z bliskovi-to naglico sika za plenom, pa je vendar pri obeh funkcijah jezika bistveno drugačna. Zelo znane so nam čeljusti pri mravl-ji, ki so čisto običajne klešče in nam je naprava razumljiva na prvi pogled.

Vendar pa bo večini ljudi ne-znano, da so nekatere živali v svojem razvoju izgubile slične priprave, saj enodnevice nimajo niti črevesja, ki naj prebav-lja hrano. Enodnevice se tedaj niti ne hranijo. Zato pa ne mo-rejo živeti dalje, kakor en dan. Ko zlezajo iz ličinke, se sparijo in si zagotovo potomstvo, potem pa takoj poginejo. Njihovo pravo življenje je presenetljivo kratko in odpada večji del na životarenje v obliki ličinke. Če-sto seveda ne živi živalca niti en sam dan, marveč že v eni uri odpravi svojo ploditveno dolž-nost ter pogine.

Opomini glede raci-joniranja

Meso, sir, maslo, konzervirane ribe in mleko

Rdeče znamke V-2 do Z-2 so veljavne vsaka za 10 pointov.

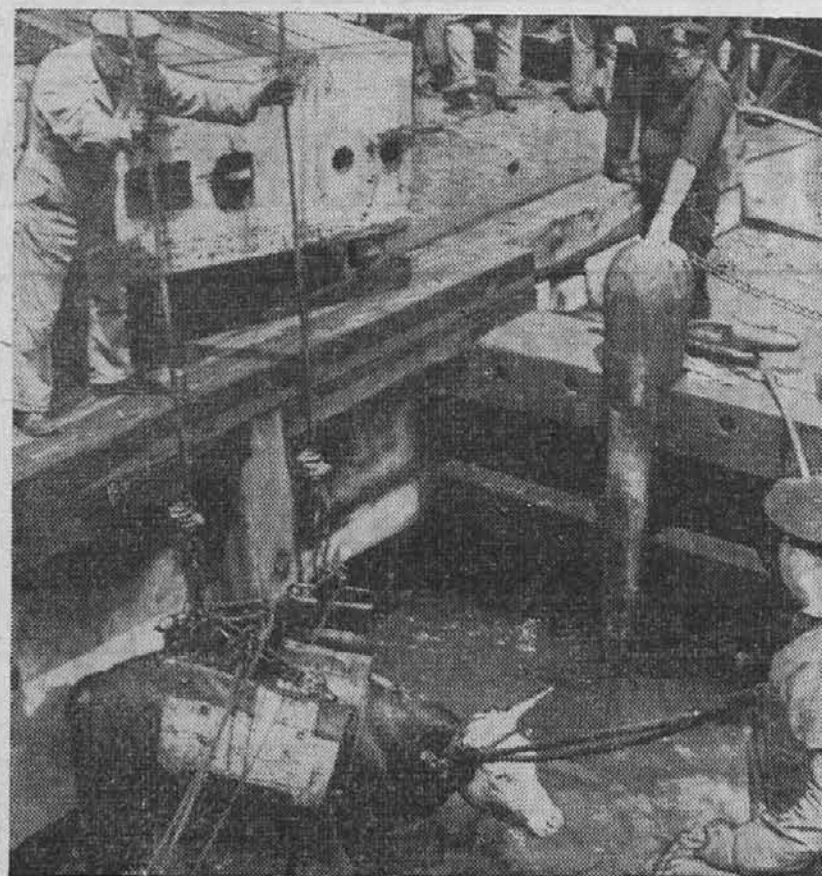
Procesirana jedila

Modre znamke D-1 do H-1 so veljavne vsaka za 10 pointov.

Sladkor

Sladkorna znamka štev. 36 za 5 funtov sladkorja je veljavna do 31. avgusta.

Govedina zopet na dvigu

Neka krava, ki je veljala \$175 in 1,000 racijskih pointov, je bila s posebno pozornostjo dvignjena iz majhne rečice v vzhodnem New Yorku, potem, ko je tam bivala skozi celo noč. Krava je zašla tja, ko se je pripravljalo govejo živino na pot v klavnico, in se jo je šele zjutraj zapazilo v reki.

Izumil fotografira-nje

Francosko mesto Chalon sur Saone je pred leti pod pokro-viteljstvom francoskega društva za fotografijo slovesno prosla-vilo 100 letnico smrti Nicephora Niepcea.

Niepce Niepcea je tisti mož, ki se mu mora človeštvo zahva-liti za prekrasen izum fotogra-fije, ki se je razvila v visoko umetnost in hkrati v najsploš-nejši ljudski sport. Predzgodovina fotografije in vloga, ki jo je v njej igral slavni Francoz, je kaj preprosta. Niepce je rad risal, toda zmerom je bil neza-dovoljen zaradi nepopolnosti svojih izdelkov. To nezadovolj-stvo je delilo z njim vse človeš-tvo, saj je moral vsak risar in-tuitivno spoznavati nepopol-nost strogega posnemanja in upodabljanja narave, zgolj po duševni sliki, ki je vstajala v njegovi zavesti. Štiri stoletja so si mnogi izumitelji prizadevali ustvariti pripomočke za risanje in slikanje. Največja pridobi-tev pred tem razdobjem je bi-la vsekako kamera z luknjico (camera obscura), ki jo je, ko-likor se da dognati, izumil neki astronom, zakaj že v 13. stolet-ju so jo uporabljali pri opazo-vanju sončnega mrka in sicer leta 1225, če se smemo zanesti na točnost kronista, ki je zabe-ležil ta dogodek. Zgodovina, ki pravi, da je kamero z luknjico izumil Leonardo da Vinci ali po drugi verziji J. B. Porta, je iz-mišljena. Nekdo, ki je moral bi-ti prav dober opazovalec, je pač nekega dne zapazil, da v tem-nici, v kateri je izpuščena drob-na luknjica, nastane na nasprot-ni strani slika predmeta, na ka-terega je temnica naravnana. Kdo je bil ta človek, najbrž ne bomo nikoli izvedeli.

Še večja zasluga za ustvari-tev slikalnega aparata pa pri-tiče možu, ki je v 16. stoletju izpolnil kamero z luknjico z optično lečo in potem onemu, ki je kamero zmanjšal v priroč-nen, prenosljiv aparat. Kamera z luk-njico je bila spočetka res prav-cata komora, sobica, kjer je bi-la v zidu napravljena odprtina. Posluževali so se je večinoma vsakovrstni šarlatani, toda je v tej primitivni obliki še dobro služila tudi astronomom za nji-hova opazovanja. Praktični lju-dje so kmalu tudi spoznali, da se da kamera z luknjico izvrst-

no uporabiti tudi za risanje po-sameznih predmetov in celih pokrajin. V ta namen je bilo treba namestu stene, na kateri je nastala slika, vzeti prosojen papir in vleči s svinčnikom po obrisih, ki so se svetili skozenj.

Nicephore Niepce se je rodil 1765 v Chalon sur Saone. Bil je sin inteligentnih staršev, dru-žabno visokega položaja. Tudi on se je mnogo bavil z risanjem s pomočjo kamere z luknjico. Ker je bil jasne glave, se je kmalu začel baviti z mislijo, da bi na kak drug način, ne z ro-ko, prenesel na papir sliko, ki se je tako lepo videla na zaslon-ki kamere.

Najbolj ga je mikala ideja, da bi za ta proces uporabil kar samo svetlobo. Niepce pa žal ni bil niti fizik niti kemik in tako je preteklo celih deset let, pre-den je prav slučajno našel, da bi bil v zaželeno svrhu še naj-bolj pripraven navaden asfalt. Dognal je namreč, da se asfalt na svetlobi strdi in da postane netopljev v petroleju in sicer v enakem razmerju, kakor je bila množina svetlobe, ki je učinko-vala nanj. Po tem postopku je res napravil že junija 1822 prvo fotografijo na svetu.

Potomnie poroča v reviji "Astronomie", da je bila ta fotogra-fija napravljena na ste-klju in je prikazala izumiteljevo hišo in vrt. Po istem postopku se mu je posrečilo napraviti tu-di lepe posnetke raznih slik. Kmalu je Niepce svoj način še tako spopolnil, da je lahko s pomočjo jedkanja s kraljevo vodo izdeloval tudi nekakšne kliseje, tako da je lahko posa-mezne slike večkrat odtisnil na papirju.

V nadaljnjem delu je skušal Niepce izboljšati svoje slike na ta način, da je uporabljal za pod-lago asfaltu srebne plošče in da je potlej osvetljene plošče izpostavil učinku jodove pare. Na ta način se je že močno pri-bližal "daguerreotopiji".

Dolgotrajno delo, pri kate-rem ga ni nihče podpiral, ga je slednjič denarno popolnoma iz-črpalo. Prisiljen je bil poiskati si družabnika, ki bi ga finančno podprl in je imel srečno roko, da je našel baš na nekega Da-guerrea, dobrega slikarja, in-teligentnega človeka in fanatič-nega delavca. Niepce je zaupal družabniku vse skrivnosti svo-jega sistema fotografije. Da-guerre se je posledj tudi sam lo-til izpopolnjevanja novega izu-ma z vsem njenu lastnim fanatiz-

mom in kmalu se mu je res po-srečilo temeljito izpopolniti Niepceov postopek. Opazil je nam-reč, da je asfalt prav za prav nepotreben in da zadostuje za nastanek slike že sam jod, ki se lahko napravi svetločutek. Na-dalje je Daguerre odkril tudi način, kako se slika na plošti, ki je bila sprva nevidna, lahko napravi izrazita po preparir-nju z živim srebrom in kako se da potlej slika tudi fiksirati s pomočjo slane vode.

S tem se je ustvarila fotogra-fija, ki je bila vsaj v principu že zelo blizu današnjemu moder-nemu sistemu. Preden je posta-la zrela za splošno rabo, je bilo treba seveda še marsikaj doda-ti in marsikaj izpopolniti, toda dejstvo je, da sta poglaviti kos dela opravila Niepce in Dague-rre in da njima nesporno pritiče naslov izumiteljev. Ko je bil njun primitivni sistem fotogra-fije za silo poraben, sta ga po-klonila francoski vladi, in šele kasneje se je fotografija izpod oficijelne zaštite razširila po sve-tu.

Doživljaj

Marica je bila iz življenja ti-stih žena, ki niso nikoli videle belega dne. Delo, skrb, so ji ugasili vsako hrepenenje, ki se je gibalo izven smernic njenih dolžnosti.

Srečala je prijatelja. "Kaj si tako žalostna in resna?" jo je ugovoril. Spomnila se je nehotne besede zamorca iz lepe Vide in odvrnila: "Kaj naj vriskam, ko mi je pri srcu tako težko. Stara sem postala. Če ne bi imela otrok... bi se že zrlavna obe-sila!"

"Malodušnica! Obesila bi se, toda drugemu okoli vratu!" jo je bežal. "Beži, beži... še vedno si tak kot pred desetimi leti."

"Prost sem ko ptiček! Kaj si se možila, kaj si rodila otroka in postala dolgočasnja!"

Ni mu odgovorila. Videla je v duhu štiri ročice in štiri rado-vedne očke. Nasmehnila se je: "Otroka sta moje življenje! Lju-bita me in vsa sem njuna!"

"Semica!" ji je rekel in jo po-gladi po licu.

Vzdrhtela je. Razšla sta se. V njej je zabrenkalo ko spomin iz časov, ko jo je miloval mož in tistih pozabljenih, ko so jo oboževali možiki.

Dan se je nagnil. Še zvečer, pri vsakdanjih poslih, je čutila na licu prijateljevo roko in zrla njegove smehljajoče oči. "Nisem še za med ropotijo na podstreš-ju!" si je dejala.

In ta doživljaj ji je oslonil marsikak trenutek. "Moj Bog", si je mislila, "kako malo mi je bilo potreba, da sem obutla mogoč lastnega življenja, ki se je v dolžnostih stisnilo v mrtvo točko..."

Društveni koledar

- 1945
- 10. junija, nedelja. — Piknik društva "Soča" št. 26 SDZ na vrtu Doma zapadnih Slovencev, 6818 Denison Ave.
 - 24. junija, nedelja. — Proslava obletnice Doma zapadnih Slovencev, na 6818 Denison Ave.
 - 1. julija, nedelja. — Piknik pev-skega zbora "Slovan" na vrtu Slovenskega društvenega do-ma, na Recher Ave.
 - 8. julija, nedelja. — "Slovenski dan" na prostorih Slovenskega društvenega doma, na Re-cher Ave., prireja Centralni odbor organizacij za pomoč Jugoslaviji.
 - 15. julija, nedelja. — Piknik društva "Nanos" štev. 264 S. N. P. J. na prostorih Do-ma zapadnih Slovencev, 6818 Denison Ave.

ENGLISH SECTION

FOR VICTORY—Buy
War Bonds and Stamps
JUNE 4, 1945

Trieste: A Vital Challenge to the Big 3

By LOUIS ADAMIC

The British Trying to Weaken Tito — And Where Do We Come In?

Trieste was bound to burst on the world's consciousness immediately after V-E Day. It is, of course, one of several European boundary problems. But something else besides: a point in the whole delicate international situation today—there was last December (and still is, or at least wouldn't be keeping 74,000 troops there), and as the Canals, Palestine, Hong Kong and Korea probably will be in a few months or a few years.

As to the boundary problem: It is not merely a question of which country—Jugoslavia or Italy—shall have the city of Trieste, whose original Slavic name is Trst. It takes in almost the whole of Istria, the peninsula which juts into the northern Adriatic, and the Slovenian region north of Trieste when the prewar Yugoslav territory on the east and the Soča (Isonzo) on the west. The current over-all name of these territories is the Julian March (Venetia Giulia). The fairly large city in it, also, is Gorizia (Gorizia).

Fiume No Problem
The top of the Istrian peninsula from Trieste is the city of Fiume, which till a few years ago was better known in the U. S. A. than Trieste, but apparently is no longer a part of the Italo-Yugoslav problem.

Trieste's quarter million inhabitants, the majority are Slovenes and Italianized Slavs. The Trieste Italians constitute the bulk of the Italian population in the entire area. Gorizia, too, has a considerable number of Slovenes and Slavic "Italians," and a few of the lesser towns along Istria's western coast.

The rural sections are preponderantly Slavic. The Istrians are mostly Croats. The peasant population around Trieste and to the north along the Soča are mostly Slovenian.

Ethnicity
Ethnically, in the territory as a whole, both city and country, the proportion before World War II—by conservative Yugoslav estimates—was about 650,000 Slavs as against some 280,000 Italians and Italianized Slovenes.

Carlo Sforza, then Italy's foreign minister, was a personal friend of the Yugoslav Prime Minister Nikola Pasich, a Pan-Serbian who, lacking any real interest in a united Yugoslavia, didn't care whether the Slovenians got Trieste and the Croats got the rest of Istria with Fiume (Reka).

A ruthless denationalization campaign was instituted. The Slovenian and Croatian languages were eliminated from local government offices, courts, schools and even churches. People were forced to adopt Italian names and were punished if they gave Slavic names to their newly born children.

The fact that this began under Sforza, before the Fascist era, accounts for the Yugoslav belief that the aggression against their territory and culture was Italian before it was frankly Fascist.

Under Mussolini, Slavic minorities in Italy received worse treatment than any other minority group in Europe. Thousands were killed and tortured.

But the prewar terror in the Julian March was nothing beside the Italians' behavior in Yugoslavia, particularly in Slovenia and Montenegro, during World War II. They destroyed hundreds of villages and towns, shot thousands of Yugoslavs as hostages, killed tens of thousands in less direct ways. The news of these outrages evoked almost no reaction in England and the U. S. A.

gravitation of Central European people toward the sea. Venice, trying to control the Adriatic (as Italy tried after World War I), became Trieste's bitter rival.

Finally in 1932, in order to slip out of Venice's grasp, Trieste voluntarily became a part of Austria. This, say contemporary Yugoslavs signifies that Trieste never was part of Italy, commercially or otherwise.

By the 19th Century nationalism was asserting itself. It was inimical to the Hapsburg scheme of things, so they—divide et impera—set one nationalism against the other. Since the Italians were numerically negligible while the Slavs were a threat, Austria favored the Italians.

World War I
In the meantime, people in the rural sections stuck to their stubborn Slavic-peasant ways. Before World War I and its early days, Italy had an alliance with Austria and Germany, but betrayed them in return for the terms in the secret London Pact of April 26, 1915, under which Britain, France, and Czarist Russia agreed that after victory she would get large sections of Austria (actually Yugoslav) territory. In 1918 Italy occupied them and more.

President Wilson had not known of the London Pact. When it was revealed, he fought it futilely at the Peace Conference in Paris.

State Department Smug

In 1942, when the then foreign minister in the Yugoslav Government-in-Exile, Momchilo Ninichich, a Pan-Serbian opposed to Yugoslavia, came to the U. S. A., Sforza had a long conference with him, mainly on the subject of the Julian March. Like Draza Mihailovich, who represented Pan-Serbianism inside Yugoslavia, Ninichich was willing that Italy should keep Trieste and Fiume, Istria and the province of Gorizia. The State Department regarded Sforza with great respect. It frowned on any request that it express itself on the subject of the future Italo-Yugoslav border. All such questions had to wait for the peace conference.

That was reasonable enough from the point of view of the State Department and the London Foreign Office; but could the hard-pressed Yugoslavs engaging 20 enemy divisions in Yugoslavia, hope—from their angle to have a chance at a peace table dominated by the Americans and the British?

After the collapse of Italy, the Anglo-Americans dealt with Badoglio and King Victor Emmanuel and at the same time were cold toward Tito's Yugoslavia. Sforza returned to Rome. Roatta, the greatest war criminal in Yugoslav eyes was allowed to escape. By whom? Why?

Where to Turn?

To whom could the Yugoslavs look for help to obtain a fair consideration of their territorial problem with Italy? President Roosevelt did not say a good word about the Tito development in Yugoslavia. U. S. officers in the Mediterranean theater behaved as though Yugoslavia were a problem child, dangerous because it likes bears. All along, large sections of official Britain and American have been essentially anti-Yugoslav, anti-Slavic—afraid of Russia, of Slavic solidarity.

Russia was a great friend of new Yugoslavia, but when it came to the peace conference would she be in position—with in the whole complexity of other problems—to support a consideration of the Yugoslav claim against Italy? What was (what will be) Russia's relation to Britain, to America, to the British sphere of influence?

Did the British sphere extend to the northern Adriatic?

This brings us to 1944. Italy was becoming virtually a British colony, which might mean that the British would wish the Adriatic to be an Italian—that is, a British—lake. Which might mean that the British would do all in their power to avoid change in the status of Trieste.

A boom town under Austria, Trieste declined under Italy. Mussolini had to pump population (Italian) and subsidies into it to keep it going. Italy had no need of the port commercially; its strategic position, however, was ideal to keep Central European commerce at Italy's mercy.

Will the British proceed on the same idea—use Trieste—to exercise control of Northern Yugoslavia and the rest of Central Europe? It would be in keeping with long-time British policy and practice.

In 1944, when full liberation under Tito and the re-creation of Yugoslavia as a democratic, federated state were foregone conclusions, the future of Trieste became a dominant thought in millions of Yugoslav minds. Tito expressed it in a broadcast on September 14.

Reaction

His statement evoked very little reaction in the U. S. A. It

evoked some among informed liberals in Britain. In the December 9, 1944, *New Statesman and Nation*, A. J. P. Taylor, a fellow of Magdalen College, Oxford, perhaps the leading British expert on the subject, came out in favor of Trieste with the whole Istria and the Slovenian Littoral east of the Soča being made part of the new Yugoslavia. To do that, he wrote, "would be to redress the worst national wrong of the peace settlement of 1919."

But, more important than that, Taylor went on, Trieste is a sort of test of "the character of the Anglo-Soviet Alliance. If it is thought that England and Russia can remain allies only by being strictly isolated one from the other, then Europe must be partitioned: Central and, Eastern Europe to Russia, the Mediterranean to England... But if it is admitted that England and Russia can be drawn closer by day-to-day practice of co-operation, then Trieste can become one of the concentration points of their partnership. Here the Slav world and the world of Western democracy can overlap and combine. In short, we can be more confident of the future of the Anglo-Soviet alliance when we have learned to think of Trieste as Trst."

Official British and American continued secretly unfriendly to the new Yugoslavia. According to information from personal sources in London, the anti-Tito cliques in the War and Foreign Offices, which are part of the anti-Russian and generally anti-Slavic crowd, have been gaining all through the early months of 1945. They were behind the New Zealanders' forced march to try to beat the Yugoslav army to Trieste.

Last week they and the Anglo-American military on the scene got the State Department to join the Foreign Office in sending Tito the sharp note demanding that his troops withdraw from Trieste and let the Allied Military Government run the city—as though Yugoslav were not an ally.

On the day—May 14—that the Anglo-American semi-ultimatum was delivered to Tito, the "London press, Conservative and Labor," according to a cable I received from a friend, "opened a barrage on Yugoslavia on Trieste issue... Laborite *Daily Herald* in front-page article and fat type accuses Tito of 'Nazi methods' in trying to seize Trieste. *London Times* and *Daily Mirror* and *Daily Worker* are sole exception in today's campaign.

A big and powerful element in official and commercial Britain is desperately intent on destroying the whole Tito development. They know that if Yugoslavia does not get Trieste and Istria and Gorizia, it will be a big minus against Tito.

But my chief concern right now is for what the U. S. A. will do in this connection. Will we go along with Britain against Tito, against the Slavs, against Russia, against the whole vital upsurge of the peoples in new Europe? Or will we try to understand what is behind the fierce impulse of, say, the Yugoslavs, who think Trieste is rightly theirs?

Will we pick on technicalities like those arising out of the Trieste liberation by Yugoslavs and on "incidents" which may or may not have occurred in the intensely dynamic situations, and use them as pretexts for weakening Tito and other people's leaders whom we have driven into the arms of Russia? If the latter, where will that lead to?

SANC Letter to President Truman Regarding Trieste

Published below is the text of the letter forwarded by the Secretary of the Slovenian American National Council to the President of the United States. Copies of this letter were also submitted to the State Department, Office of Strategic Services, Office of War Information, British Embassy, Embassy of the USSR, Yugoslav Embassy, the press and other individuals and organizations interested in the subject.

"Harry S. Truman, President of the United States, White House, Washington, D. C.

"Dear Mr. President: "The Americans of Slovenian descent are greatly disturbed about the newspaper reports of May 14th, stating that the American and British governments served notice on the Yugoslav government in Belgrade, demanding immediate withdrawal of Yugoslav troops from the City of Trst (Trieste) and the surrounding territory, including the Istrian Peninsula, all of which have been liberated by the Yugoslav Army of Liberation.

"Since its creation in 1918, Yugoslavia has continuously claimed the so-called Julian March, the former Austro-Hungarian territory East of Soča (Isonzo) river, awarded to Italy by the treaty of St. Germain as the price for Italy's participation in World War I. At that time and ever since the wishes of this people for self-determination have been ignored and they have been subject of the oppression, abuse and maltreatment of the shameful Italian Fascist rule, despite the fact that the preponderant majority of the inhabitants are Slovenes and Croats, who never were and never want to be either Italianized, nor further ruled by Italy. Their greatest desire and aspiration is to be united with their fellow Slovenian and Croatians within the borders of Yugoslavia as one nation and under one rule, the rule of the people.

"Thousands of Slovenes and Croats from Julian March joined the Yugoslav Partisans and later enrolled in the Yugoslav Army of Liberation, and for over four years they have fought for the allied cause against the Italian Fascists and German Nazis. Their contribution towards the Allied Victory is priceless and it will be recorded in the annals of history as the greatest epic of heroic

struggle against enormous odds. This we cannot forget. More than one-half of all this territory has been liberated by these heroic guerrillas while the battle for Italy was still being fought by the American forces on the beaches of Anzio and in the ruins of Cassino. When New Zealand troops arrived at Tržič (Monfalcone) near Soča river, Yugoslav Army already held all Julian March for the benefit of the Allies.

"One of the most inspiring points in the program of Yugoslav Liberation Front has been and it still is the liberation of the Julian March and its just return and affiliation to the democratic, federated Yugoslav State.

"The Americans of Yugoslav descent, especially the Slovenian Americans, rejoiced as much as their liberated brothers and sisters in Europe upon learning the news that the Yugoslav troops occupied the territory, which has been separated from their motherland, and their joy doubly increased by learning that the American and British forces shared with the Yugoslavs the occupation of the City of Trst.

"On May 13th it was reported in the press that some differences, arising out of the joint occupation, had been settled by the American and British representatives and the government of Marshal Tito who agreed to allied use of this port city to secure communication lines of Allied forces in Austria.

"The latest report that our government and the British ordered the evacuation of the territory liberated by the Yugoslav Army appears to us unfair, unreasonable and harmful to the best interest of the American people and Yugoslavia. It seems logical that the American people would prefer to see their sons return from European battlefields, instead of occupying the territory whose native liberators are now being asked to withdraw from their homeland. It also seems logical that the Yugoslav Army as part of the great Allied Army is entitled to hold the territory it liberated, just as much as the American, British, Russian and French forces hold the territories they liberated and occupied.

"Slovenian Americans are well acquainted with the sacred sentiments of Yugoslavs insofar as the liberation and occupation of Julian March is concerned, and they feel that the latest action of our and British govern-

Slovene Government Formed

Washington.—The first federal government for Slovenia was recently formed in Ajdovseina, on the Slovene littoral, headed by Boris Kidrich, the TANJUG agency said in a dispatch recorded for the Office of War Information by FCC monitors.

According to the dispatch, the cabinet consists of the following: Boris Kidrich, premier; Dr. Marijan Brecelj, vice-premier; Zoran Polic, minister of interior; Dr. Alesh Bebler, finance; Dr. Jozhe Pokorn, justice; Franz Leskosek, industry and mining; Dr. Vlado Vavpetic, commerce and supply; Dr. Ferdo Kozak, education; Tone Fayfer, forestry, and Janez Hribar, agriculture.

Jugoslavs Hold First Review of New Army

Washington.—The first large review of the Yugoslav army, at which was seen the excellent appearance and equipment of the newly constituted forces, was held on March 27 in Belgrade, in commemorating the fourth anniversary of Yugoslavia's declaration of war on Germany, a TANJUG dispatch said, as revealed to OWI by the Federal Communication Commission.

"The sidewalks of the principal streets, along which the troops paraded, were crowded with great masses of people who showered the courageous Yugoslav soldiers as well as the guns and tanks with flowers and wreaths," the dispatch related.

The parade was led by the military commander of Belgrade, Major Gen. Ljubovan Jurich and his staff. On Terazije square a review stand was erected for Regent Dr. Dusan Serbec, AVNOJ President Dr. Ivan Ribar and members of the presidium, members of the government, the chief of the general staff, Lieut. Gen. Arsa Jovanovic and aides, and for members of the USSR, British, United States, French, Czechoslovak, Bulgarian and Albanian military missions. Yugoslav planes gave an exhibition of formation flying.

"The first unit to march past were cadets of the military academy, followed by the military band of the general staff, after which came units of infantrymen from all parts of democratic federative Yugoslavia," the dispatch related. "The cavalry was greeted with enthusiasm. Then came the field and anti-aircraft artillery and heavy mortars. The greatest enthusiasm was caused by the appearance of motorized artillery and heavy tanks, and after these came motorized infantry."

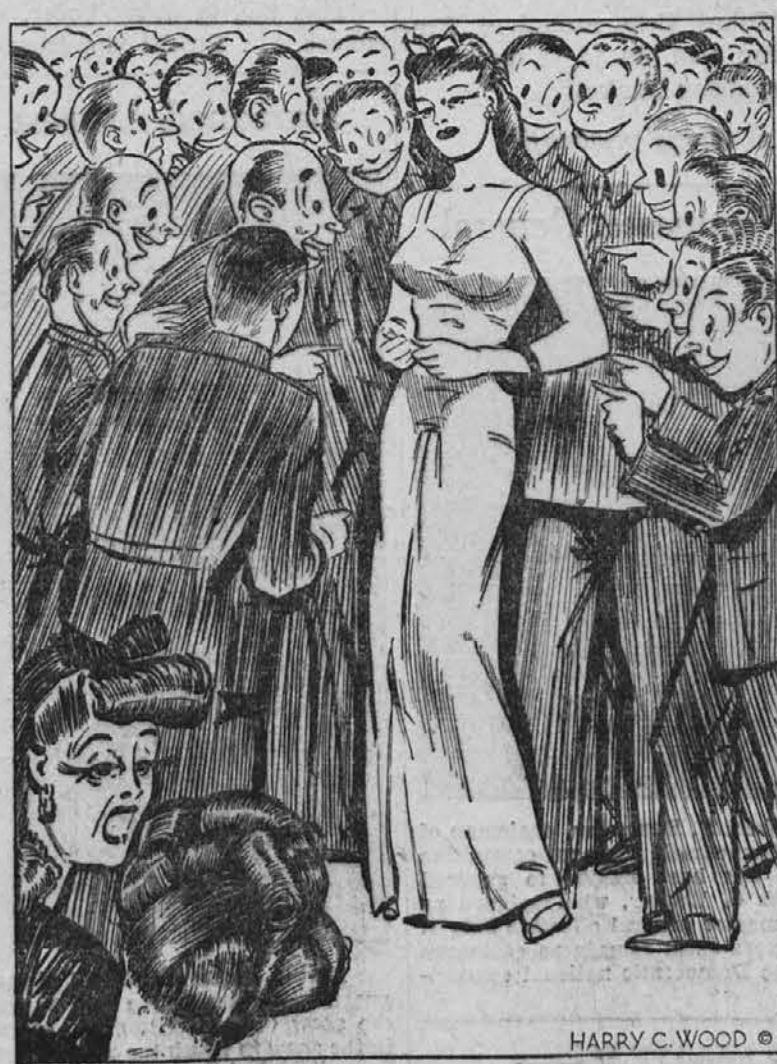
The parade lasted one and a half hours, TANJUG said.

ments will disturb them all, regardless of political or ethnic differences. They will feel that the Yugoslavs who contributed so much towards the winning of war, are not being treated as the allies, but as conquered people.

"We assure you, Mr. President, that the loyalty and the patriotism of the Americans of Slovenian descent will remain undiminished and unshaken, because we have unlimited faith in your fair judgment and justice for the peace-loving peoples of the world. We are convinced that the Slovenes and Yugoslavs in general have earned the fulfillment and realization of their aspirations and that the United States will not disappoint them.

"Respectfully yours,
"Slovenian American National Council,
(Signed) Mirko G. Kuhel,
Secretary.

LUSCIOUS LADIES By Harry C. Wood

"I'm not being catty—but they know ALL of her father's money is invested in War Bonds!"

BUY EXTRA BONDS

WAR LOAN

Buy a Bond and Build a BATTLESHIP

F. S. FINŽGARJEVI ZBRANI SPISI

★
I, Sama

(Nadaljevanje)

XIV.

Kakor je učiteljica Mara obljubila, tako je ukrenila; za nedeljo je povabila Minko in Alena na punč. Ko sta obe drage volje obljubili in so si že podale roke, je Mara naglo pripomnila, kakor bi si bila vprav domislila:

"Kaj sodita, ko bi povabila na čajni večer tudi Bresta. Saj je revež. Doma tiči in študira; kaj mu more postreči mati, ko je vsa nevedna in neboljena."

"Odloči sama! Ti vabiš, torej si gospodar!"

Tako je sodila Minka, kateri bi bil ljubši večer brez Bresta. "Saj je res revež, le povabi ga!" je hitro dostavila Alena.

"Velja! Na svidenje!" Alena je odšla proti Smrekarju, Minka se je napotila v vas, Mara je pa obstala pred šolo in zrla za Aleno, ki je pela arijo iz Trubadurja.

"Punca, trubariš!" Mrzel veter je zavel okrog vogla, da se je zavila tesno v šal, se naglo obrnila in odšla v sobo.

Dolgo se je zibala na gugalniku, pokadila dokaj cigaret in še vedno ji je zvenela na uho Alenina nagla prošnja: le povabi ga — in njena trubadurska pesem.

"Nekaj snujeta in kujeta ta dva," je po dolgem razmišljanju razsodila Mara in vrgla ogorek cigarete v peč.

Alena od onega večera ni več videla Bresta. Često jo je mučil dvom, je li prav naredila, da mu je zaupala. Včasih je čutila, da bi jo bilo sram, ko bi stopil pred njo in bi ne mogla zakriti rdečice. Včasih se ji je zahtevalo po njem in vsa vesela je bila, če je kdo pri mizi omenil dijaka. Zato se je zelo veselila večera pri Mari, da bi mogla mirno presoditi, ali je njen dvom upravičen ali je utemeljeno njeno veselje.

Pust dan je bila tista novembrska nedelja. Na nebu ni bilo oblakov, ki se poleti kopičijo in dvigajo kakor gorovja. Z dolgočasno, sivo kopreno, ki se ni genila in je tiho visela do vrhov nizkih gričev, je bilo zavešeno nebo, vse mrtvo in trdno. Kljub brezvetrju so odpadali redki listi z drevja in se v vrtincih sukli na tla. Ljudje so trdili, da že diši po snegu in so prerokovali hudo zimo.

"Že luč!" sta se začudili Alena in Minka, ko sta hkrati vstopili. "Saj je tema v tej sibirski puščavi. Sedita!"

"In zakurila je! Pogledj, Minka!" Alena je stopila k peči in si grela roke.

"Da bi zmrzovale, kaj še! Saj je že itak naše življenje tako mrzlo — brr —"

Nato je vzela iz omare steklenico vina in nalila v kozarce. "Oho," se je začudila Minka. "To ni samo čajni večer!"

"Najprej pijmo pošteno bratovščino! Na zdravje, socialisti! Servus, Alenčica!"

Veselo so zadonele čaše. Mara je nagnila in izpraznila. "Eks, dekleta!"

Minka in Alena sta se obotavljali. "Izpijta, da bo kaj ognja v žilah!"

Ko sta izpil, so zapečatile bratovščino s poljubi in sedle okrog mize.

"Ali si Bresta povabila?" "Sem. Nič se ne boj, Alena; tvoj fant gotovo pride!"

"Mara!" Alena jo je osorno pogledala, Mara se je pa navihanski zasmejala in jo pogledala izza cigarete.

"Alena, le navadi se Mare, tega nagajivčica nepoboljšljivega!"

Mara je puhnila oblak dima proti stropu.

"Nič se ne jezi, Alena! Kaj ne bi bila to dostojna partija?" Alena je bila nekoliko v zadregi, ali je vendar naglo odgovorila.

"Ako ti je tako všeč, vzemi ga, če te mara — seveda! Boš milostna gospa profesorjeva!"

Ob tem se ji je globoko priklonila.

"Profesorja bi že vzela, nič ne rečem. Toda jaz hočem tudi fanta — fanta! Razumeš!"

"Kaj Brest ni?" "Mm," se je namrdnila Mara. "Zame je vse pregladek, vse preveč — kako bi rekla — na vse plati. Fant po mojem okusu mora priti kot vihar, da te kar odnese s seboj, kakor rožico za klobukom! Tak bo moj!"

"Če bo! Čestitam, rožica za klobukom! Daj mi cigareto!"

"Mara, vso mi boš pohujšala," je spregovorila Minka, ko je Alena segla po cigareti. "Toda o Brestu si precej mojih misli!"

"Vendar enkrat!" se je zasmejala Mara.

"Sem rekla: precej. Za moj okus je Brest kot inteligenčen mladenič premalo — revolucionar."

"Bravo, Minka! Izvrstno! Če si ti socialist, tedaj mora biti mož stopnico više od tebe — torej revolucionar!"

Tedaj je potrkalo na vrata. "Brest," je spregovorila Mara šepetaje, potem glasno velela "noter" in mu šla do vrat naproti.

Brest je vstopil, eleganten, ljubezniv, ter pozdravljaj in se kretal kakor v salonu.

"Tukajle, prosim!" Mara mu je ponudila stol ob Aleni.

"K Alenčici, prelepi kraljici ogrski!"

"Žal, da nisem Matjaž, gosposlična!"

Brest se je dvorljivo priklonil Aleni.

"Gotovo ste se kaj zanimivega razgovarjale. Žal, če sem vas zmotil."

Alena je bila nekoliko zmedena zaradi vprašanja in je odgovorila malomarno.

"Nič posebnega, gospod profesor!"

"Pač," se je oglašila hitro Mara, ki je točila Brestu.

"Pomislite, zadnja beseda našega razgovora je bila: revolucionar!"

"Tako! Zelo zanimivo! Prepričan sem, da jo je izgovorila gosposlična Minka!"

(Dalje prihodnjic)

Postmaster General

Robert E. Hannegan, chairman of the Democratic National Committee who has been named to succeed Frank C. Walker, who resigned as postmaster general effective July 1. Hannegan will remain as chairman of the Democratic national committee.

OGLAŠAJTE V —
"ENAKOPRAVNOSTI"

Dušica Rožamarija

(SVETNICA IN NJEN NOREC)

Agnes Gunther

Poslovenil Boris Rihteršič

(Nadaljevanje)

"In vse to si naredila, Rožamarija?"

"Saj tako rada vezem; kar ne morem nikogar več gledati pri slikanju, je to moje največje veselje. Mami sem že ponudila nekaj svojih reči, toda ni jih marala, ker so preveč pisane in se ne podajajo njenemu pohištvu."

"Ali imaš vse tu?" "Seveda, zmerom vlačim te reči s seboj. Ali naj ti jih pokazem? Oh, Harro že prihaja. Pri vrtnih vratih ga že slišim."

"Dober sluh moraš imeti, ali pa poslušaj s srcem. Ali Harro kaj ve o teh robnikih?"

"Oh, ne, oče, in tudi ne vem, ali naj bi mu vse povedala. Tako izpremenil se je. Tako čuden je. — Nerodno bi mi bilo, če bi mu jih zdaj ponujala. Ali se ti ne zdi, da nekaj časa ni več stari Harro?"

"Stari Harro! Ali se je kar naenkrat postaral?"

"Oh, mislim samo, da ni več takšen, kakor je bil prej. Tako miren in uravnotežen. Gospa Hardensteinova ga je v šali imenovala trdnega moža, po neki pravljici. Zdaj pa kaj začne, potem pa spet pusti..."

In zdi se mi, oče, — kako naj rečem? — kakor bi se me bal. In skrivnostno je in zaradi tega sem najbolj žalostna.

Ali sem imela kdaj kakšno skrivnost pred njim?"

"Ne, tega nisi imela. O, Rožamarija, ti bi morala imeti mater!"

Rožamarija je vstala in nekaj časa prisluškovala. Luč je padala na njeno nežno, svetlo podobo in se iskrla na njenih lasih, na njenem čelnem obroču, ki ga je spet nosila.

Tako ljubka, tako lepa je bila s svojimi razpletenimi lasmi in tesno se prilagajajočo obleko, kakor bi jo bil ustvaril velik umetnik. Samo nekaj vran je še manjkalo in bel jelen, pa bi bilo stalo pred knezom v vsej svoji lepoti dekle iz pravljice.

Knez jo je pogledal. Zdaj čaka svojega prijatelja in se čudi, da on ne more več igrati vloge dobrega strica...

Tedaj je pričakovani prišel. Obstal je pri vratih, kakor bi hotel pognati tam korenine, in ni mogel reči besede.

Rožamarija se je prestrašila: "Oh, Harro, kaj ti je? Ali si dobil kakšno slabo novico? Ali se ti je kaj primerilo?"

"Nič, nič, in dober večer, visokost... Prosim vas moram, da mi oprostite..."

Novica, mislil sem... zajelja. Kaj je postalo iz trdnega moža? Naposled se zave, in kakor bi bil rekel nekaj takega, česar se je na pamet naučil, začne:

"Čez nekaj dni bom moral odpotovati v Rim. Zaradi svoje delavnice..." Zdaj že spet obstane sredi besed. Knez je iznenada našel droben nasmešek.

"Oh, kakšna škoda!" Rožamarija je prebledela. Nasloniti se mora na stol in reče z glasom, ki zveni nenavadno in tuje: "Jutri še ne, kajne, Harro?"

Vidi se, kakor bi se oba odahnila. Jutri še ne, ne. Še en dan bom živela, si misli Rožamarija in reče skoraj prijazno: "In zdaj pojdivo k mizi; samo tebe sva še čakala."

Harro zajecila nekaj v opravičilo. Danes ga pri najboljši volji ne moreta imenovati dobrega družabnika. In Rožamarijo pogleda tako nenavadno, da si sirota žalostno misli, da mu njena obleka ni všeč. In trudi se, da bi bila živa. Tako mine južina. Po jedi sede kakor navadno še nekaj časa v mali sobi in Rožamarija, ki je še zmerom blede, leže na svoj zlojivi stol. Ta stol je ob odprtem oknu, kjer silijo v sobo rože-plezalke. Svetilka osvetljuje bele cvete, ki gledajo skrivnostno in ljubko iz sinje noči. Rožamarija ima veliko, zeleno blazino iz svilene. Zelena barva je nekoliko trda in zlate robove ima. Tu leži zdaj kakor lotos, bel in zlat na zeleni vodi, in svetle kite plavajo po blazini. Knez ji položi svileno odejo čez noge, ona pa se nasmehne in reče:

"Oče, kaj misliš? Ali naj bi začela pripovedovati o robnikih, če Harro ne bo hotel več ostati tu? Samo Lizi moram pozvoniti, pa jih bo prinesla."

"Kaj bi zvonila? Oprosti, svoje ime sem slišal."

Harro poskuša biti šegav, pa se mu namen hudo ponesreči. "O vašem novem domu sva se pogovarjala, Harro, in oba, Rožamarija in jaz, bi bila rada pri zlatih mozaikih ustanovnika, z imenom seveda; ali ne bi mogli na enem napraviti Rožamarije kot angela? Dolžino in ožino ima za angela, ali ne? Mi Braunški bi bili tudi radi zastopani v Thorsteinovem gradu. Torej meni prepustite mozaike, ali ne? Rožamarija, ali si pozvonila?"

Liza pride s polnim naročjem zvokov v svilenih papirjih.

da mi oprostite... Novica, mislil sem... zajelja. Kaj je postalo iz trdnega moža? Naposled se zave, in kakor bi bil rekel nekaj takega, česar se je na pamet naučil, začne:

"Čez nekaj dni bom moral odpotovati v Rim. Zaradi svoje delavnice..." Zdaj že spet obstane sredi besed. Knez je iznenada našel droben nasmešek.

"Oh, kakšna škoda!" Rožamarija je prebledela. Nasloniti se mora na stol in reče z glasom, ki zveni nenavadno in tuje: "Jutri še ne, kajne, Harro?"

Vidi se, kakor bi se oba odahnila. Jutri še ne, ne. Še en dan bom živela, si misli Rožamarija in reče skoraj prijazno: "In zdaj pojdivo k mizi; samo tebe sva še čakala."

Harro zajecila nekaj v opravičilo. Danes ga pri najboljši volji ne moreta imenovati dobrega družabnika. In Rožamarijo pogleda tako nenavadno, da si sirota žalostno misli, da mu njena obleka ni všeč. In trudi se, da bi bila živa. Tako mine južina. Po jedi sede kakor navadno še nekaj časa v mali sobi in Rožamarija, ki je še zmerom blede, leže na svoj zlojivi stol. Ta stol je ob odprtem oknu, kjer silijo v sobo rože-plezalke. Svetilka osvetljuje bele cvete, ki gledajo skrivnostno in ljubko iz sinje noči. Rožamarija ima veliko, zeleno blazino iz svilene. Zelena barva je nekoliko trda in zlate robove ima. Tu leži zdaj kakor lotos, bel in zlat na zeleni vodi, in svetle kite plavajo po blazini. Knez ji položi svileno odejo čez noge, ona pa se nasmehne in reče:

"Oče, kaj misliš? Ali naj bi začela pripovedovati o robnikih, če Harro ne bo hotel več ostati tu? Samo Lizi moram pozvoniti, pa jih bo prinesla."

"Kaj bi zvonila? Oprosti, svoje ime sem slišal."

Harro poskuša biti šegav, pa se mu namen hudo ponesreči. "O vašem novem domu sva se pogovarjala, Harro, in oba, Rožamarija in jaz, bi bila rada pri zlatih mozaikih ustanovnika, z imenom seveda; ali ne bi mogli na enem napraviti Rožamarije kot angela? Dolžino in ožino ima za angela, ali ne? Mi Braunški bi bili tudi radi zastopani v Thorsteinovem gradu. Torej meni prepustite mozaike, ali ne? Rožamarija, ali si pozvonila?"

Liza pride s polnim naročjem zvokov v svilenih papirjih.

Toliko pa knez le ni pričakoval. Rožamarija je morala biti zelo pridna.

"Ljubi Harro, ne bodi hud name! Saj se še spominjaš zavetja in robnikov, ki sva jih mislila narediti. Hotel si vzeti si vo zelenkasto platno za podlago. Razdeljeno naj bi bilo z ozkimi zlatimi progami in poživljeno z vezanimi polji."

"Vse to si si zapomnila po teh dolgih letih, Rožamarija?"

Rožamarija mu je ponudila prvi zvitek.

"Razvij ga, Harro, in pogledj, ali je tak, kakor si si ga zamišljala?"

Harro ga je razvil. Bil je grm pozimi, na medlo opalni podlagi. In kakor rubini so se lesketale jagode med vso belino srebra in med sinjino.

Mali oglasi

ASTHMA

PIŠITE ZA brezplačno poizkušnjo. Če trpite na asthmi v sapniku, valed kašlja in težkega dihanja — pišite za hitro, učinkovito poskusno ponudbo brezplačno in brez rizika. Popravljanja od strani takozvanih "brezupnih" slušajev posebno valimo. NACOR, 992-B, State Life Bldg. Indianapolis 4, Ind.

Cady Electrical Appliance Co. Hišni predmeti — Nu-Enamel Kem-Tone — Električna posluša 16121 Euclid Ave. GL 2788

POKRIVAMO STREHE z finim novim papirjem, predvojne kakovosti. Pokrijemo 1.000 kvad. čevljev kompletno za \$76. Postavljamo tudi "siding" po nizki ceni. INDEPENDENT ROOFING CO. 10700 St. Clair Ave., GL 9461 Lahki pogoji — brezplačni proračuni

Dajte vaš fornec čistiti sedaj. Boljša postrežba in boljše delo. Fornec in dimnik sčisti po "vacuumu." \$4 do \$6

National Heating Co. Postrežba širom mesta FAirmount 6516

B. J. RADIO SERVICE

1363 E. 45 St. HE. 3028 Prvovrstna popravila na vseh vrst radio aparatih

Uradnice podr. št. 14 S. Ž. Z.

Presednica, Frances Rupert, 19301 Shawnee Ave.; podpredsednica, Antonija Svetek; tajnica, Frances Klein, 19407 Muscoka Ave., IV. 4820; blagajničarka, Pauline Sajovec; zapisničarica, Mary Yapel; nadzorice: Frances Globokar, Frances Grčman in Frances Štupica. Seje se vršijo vsak prvi torek v mesecu.

EAST END RADIO

791 East 152nd St. Popravljamo vsakovrstne električne predmete Earl B. Cherry Wm. "Bill" Herman

"Laugh if you will—but I sold Mr. Kelly his first box of Wheaties."

Za delavce Za delavce

THE TELEPHONE CO. POTREBUJE ŽENSKE ZA HIŠNE SLUŽABNICE

ZA POSLOPIJA V DOWNTOWN ZA VES DAN ALI DELNI ČAS Polni čas šest večerov v tednu od 5.10 pop. do 1.40 zj. Stalno delo—Zahteva se izkaz državljanstva—Zglasite se Employment Office, 700 Prospect Ave., soba 901 od 8. zj. do 5. pop. dnevno razven ob nedeljah

The Ohio Bell Telephone Co.

MOŠKI

TOVARNIŠKI DELAVCI

Visoka plača in overtime

Stalno in redno delo

Pipe Machinery Co.

930 EAST 70th ST. HE. 0904

SNAŽILKE — Stalno delo

od 11.30 zv. do 6. zj.

HIPPODROME THEATRE

720 Euclid Avenue

Zglasite se samo popoldne v gledališču

Moški in ženske

ZA TOVARNIŠKO DELO

ŽENSKE

ASSEMBLERS—

INSPEKTORICE

SOLDERERS—

PUNCH PRESS

OPERATORICE

MOŠKI

SET-UP (AUTOMATIC)

STOCK ROOM POMOČNIKI

INSPEKTORJI

TOOL MAKERS

TOOL CRIB ATTENDANTS

LATHE DELAVCI

BRAZERS

SHIPPERS

POMIČAČI OKEN

Dobra plača od ure—

10 ur na dan

Definitivna povojna bodočnost

THE BISHOP & BABCOCK MFG. CO.

1285 EAST 49th ST.

Mali oglasi

Proda se

hiša s 6 sobami na 920 E. 220 St., blizu cerkve sv. Kristine.

MATT F. INTIHAR

630 E. 222 St.

IV. 2644 ali IV. 0678

Smerda's Furniture & Music Co.

V posluhu v Clevelandu 32 let 5800 BROADWAY ZA PRIHRANKE, PRIMERJAJTE NASE CENE

War Bonds Help Build a CRUISER

Behind Your Bonds

Lies the Might of America

GOLD, SILVER, COPPER

Billions of dollars' worth of gold, silver and copper have come from the mountains of Montana since John White in July, 1862, made the first "pay" discovery of ore on Grasshopper Creek, and Bannock Camp arose. Richer ground was located at Alder Creek the next year, then Virginia City took the laurels and after that Helena, the camp that became the capital city. Such resources are only a small part of the vast resources backing up your War Bonds. U. S. Treasury Department

Proda se

piano harmonike na 120 bobnov; ene za otroke na 48 bobnov. V najboljšem stanju.

Kdor želi, naj se zgleda na 1158 E. 76 St.

BUKOVNIK'S

Photographic Studio

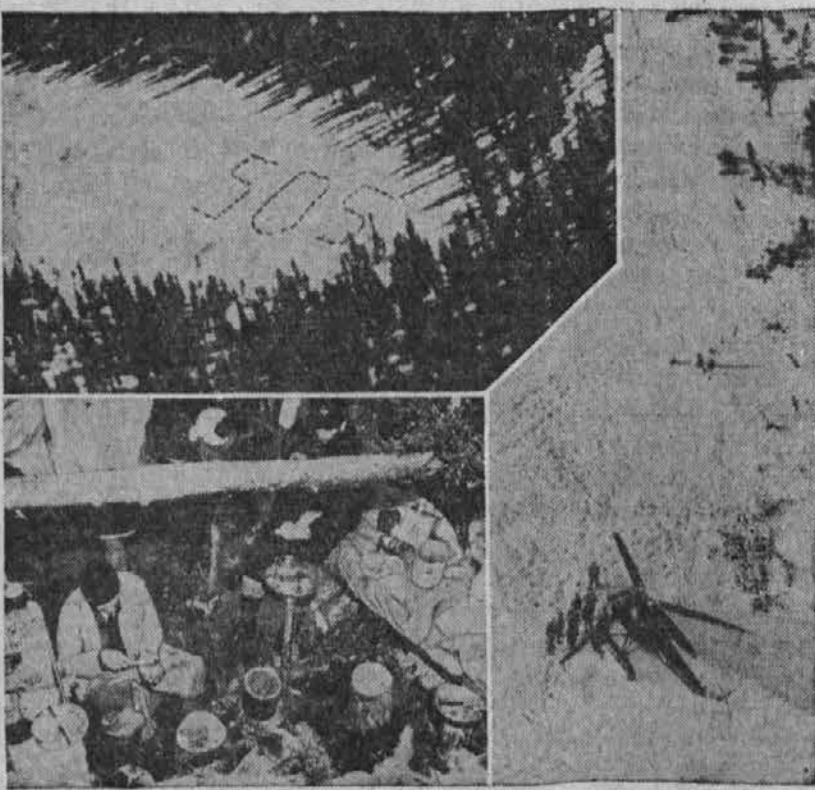
762 E. 185th ST.

Ivanhoe 1166

BUY Extra BONDS

WAR LOAN

Marooned Airmen Rescued by Helicopter

Eleven marooned RCAF airmen who were rescued by a U. S. coast guard helicopter in the first rescue of its kind, set up this SOS sign in the snow (upper left), made of green spruce boughs. Lower left: Cave in the snow in which the airmen lived for two weeks in the Labrador wilds. Snow is 10 feet deep. Right: Air view of the actual rescue.